

Sygn. akt III PK 23/15

POSTANOWIENIE

Dnia 16 czerwca 2015 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Halina Kuryło

w sprawie z powództwa J. R.

przeciwko P. Sp. z o.o. w W.

o przywrócenie do pracy i wynagrodzenie,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 16 czerwca 2015 r.,

na skutek skargi kasacyjnej strony pozwanej od wyroku Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Rzeszowie

z dnia 30 października 2014 r., sygn. akt IV Pa 74/14

i wyroku uzupełniającego z dnia 4 grudnia 2014 r., sygn. akt IV Pa 74/14

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w Rzeszowie wyrokiem z dnia 30 października 2014 r., po rozpoznaniu sprawy z powództwa J.R. przeciwko P. Sp. z o.o. w W. o przywrócenie do pracy i wynagrodzenie, na skutek apelacji powoda od wyroku Sądu Rejonowego w Rzeszowie z dnia 26 marca 2014 r. (mocą którego oddalono powództwo i zasądzone od powoda na rzecz pozwanej kwotę 60 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego), zmienił zaskarżony wyrok w ten sposób, że: przywrócił powoda do pracy u strony pozwanej na poprzednich warunkach pracy i płacy, zasądził od pozwanej na rzecz powoda tytułem zwrotu kosztów postępowania kwotę 1.757,50 zł, w tym 60 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego (pkt I), a także zasądził od pozwanej na rzecz powoda tytułem zwrotu kosztów postępowania kwotę 909 zł (pkt II), w tym 60 zł tytułem zwrotu kosztów

zastępstwa procesowego. Sąd Okręgowy wyrokiem z dnia 4 grudnia 2014 r. uzupełnił swój wyrok z dnia 30 października 2014 r. w ten sposób, że w pkt I dodał, iż: zasądza od pozwanej na rzecz powoda kwotę 5.011,74 zł brutto tytułem wynagrodzenia za czas pozostawania bez pracy pod warunkiem podjęcia pracy, zasądza od pozwanego na rzecz powoda kwotę 900 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego za pierwszą instancję, a w pkt II zasądził od pozwanej na rzecz powoda kwotę 450 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego za drugą instancję.

Powyższy wyrok został zaskarżony skargą kasacyjną pozwanej. Skargę oparto na podstawie naruszenia przepisów prawa materialnego - art. 45 § 1 k.p. w związku z art. 30 § 4 k.p. Skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku Sądu Okręgowego w Rzeszowie z dnia 30 października 2014 r. oraz wyroku uzupełniającego z dnia 4 grudnia 2014 r. i oddalenie apelacji w całości oraz zasądzenie kosztów postępowania apelacyjnego i kasacyjnego wedle norm przepisanych, względnie wniósł o przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu w Rzeszowie do ponownego rozpoznania oraz pozostawienie temu Sądowi rozstrzygnięcie w przedmiocie kosztów postępowania za drugą instancję i kosztów procesu wynikłych z niniejszej skargi kasacyjnej.

Jako przesłankę przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania wskazano jej oczywistą zasadność wynikającą z rażącego naruszenia przepisów prawa materialnego, przez błędną wykładnię art. 45 § 1 k.p. w związku z art. 30 § 4 k.p. skutkującą przyjęciem przez Sąd, że w ustalonym stanie faktycznym wypowiedzenie powodowi umowy o pracę na czas nieokreślony było nieuzasadnione, w konsekwencji czego Sąd przywrócił powoda do pracy na poprzednich warunkach pracy i płacy. Sąd Okręgowy stwierdził, że Sąd Rejonowy dokonał „prawidłowej oceny dowodów i co do zasady prawidłowych ustaleń faktycznych”, w efekcie czego ustalenia faktyczne Sądu Rejonowego przyjął za własne. Zmieniając zaś wyrok Sądu pierwszej instancji, Sąd Okręgowy rażąco naruszył powołane przepisy, pomijając w całości przy rozstrzygnięciu sprawy zasadny interes pracodawcy. Sąd Okręgowy doszedł do niewłaściwego przekonania, że w niniejszej sprawie, przy ustalonym przez Sąd Rejonowy w Rzeszowie i zaaprobowanym przez Sąd drugiej instancji stanie faktycznym, doszło

do nieuzasadnionego wypowiedzenia powodowi umowy o pracę. Postępowanie dowodowe potwierdziło bowiem wystąpienie okoliczności, które zostały wskazane przez pracodawcę jako przyczyny owego wypowiedzenia. Okoliczności te okazały się rzeczywiste i konkretne oraz na tyle istotne, że usprawiedliwiały rozwiązanie stosunku pracy za wypowiedzeniem. Zdaniem skarżącego, Sąd Okręgowy wydając zaskarżony wyrok przekroczył swoją kognicję w zakresie oceny zasadności wypowiedzenia, nie uwzględniając w tej ocenie słusznego interesu pracodawcy, a tego wymaga prawidłowa wykładania art. 45 § 1 k.p. Co więcej, Sąd ten wszedł w rolę pracodawcy, gdyż w sposób oderwany od zasad racjonalnej polityki kadrowej przywrócił taki stan, który powoduje narastanie konfliktów między pracownikami, czy też osłabienie dyscypliny pracy. Dobór pracowników do zatrudnienia, jak również wykluczenie z grona pracowników osób destabilizujących proces pracy, to domena pracodawcy, z której korzysta w sposób swobodny w granicach określonych przez prawo. Sąd nie może odgórnie, bez uwzględnienia interesu pracodawcy, przejawiającego się w kształtowaniu pozytywnej atmosfery w pracy oraz przestrzeganiu dyscypliny pracy, oceniać, że przyczyny wypowiedzenia umowy o pracę są na tyle nieistotne, aby wypowiedzenie naruszało art. 45 § 1 k.p., a co więcej - przywracać do pracy pracownika problematycznego i kłopotliwego. Wskazane przyczyny, obiektywnie oceniając, są na tyle ważne, że nie sposób przyjąć, iż wypowiedzenie było nieuzasadnione. Podkreślenia wymaga fakt, że powód był i jest pracownikiem na stanowisku kierowniczym, więc ocena jego zachowania wymaga zastosowania ostrzejszych kryteriów, niż w przypadku zwykłego szeregowego pracownika, zwłaszcza, że przyczyn wypowiedzenia było kilka. Nie wymaga szerszej wiedzy prawniczej ocena, że takie zachowanie powoda, które wywołuje płacz u współpracownicy, czy też kontestujące polecenia przełożonego i odwołujące w czasie ich wykonanie, a także odmówienie wykonania polecenia służbowego mogą stanowić przyczyny rozwiązania za wypowiedzeniem stosunku pracy. Tymczasem Sąd drugiej instancji ocenił przyczyny wypowiedzenia wyłącznie pod kątem ochrony stosunku pracy powoda, nie dostrzegając, że wskazane przez pracodawcę naruszenia podstawowych przecież obowiązków pracowniczych wynikających z art. 100 § 1 i § 2 k.p., z punktu widzenia pracodawcy są nie do zaakceptowania i to w każdym zakładzie pracy. To

zaś uzasadnia rozpoznanie skargi kasacyjnej w celu wyeliminowania tak wadliwego orzeczenia z obrotu prawnego.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną powód wniósł o odrzucenie skargi, ewentualnie o jej oddalenie jako oczywiście bezzasadnej, a także o zasądzenie od pozwanego kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa adwokackiego według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna nie kwalifikowała się do przyjęcia celem jej merytorycznego rozpoznania.

Skarga kasacyjna, jako szczególny środek zaskarżenia, służy realizacji interesu publicznego w sprawowaniu wymiaru sprawiedliwości. Funkcje postępowania kasacyjnego powodują, że wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania oraz jego uzasadnienie powinny koncentrować się na wykazaniu, iż w konkretnej sprawie zachodzą okoliczności przemawiające za interwencją Sądu Najwyższego. Rozpoznanie skargi kasacyjnej następuje tylko z przyczyn kwalifikowanych, wymienionych w art. 398⁹ § 1 pkt 1-4 k.p.c. i tylko w przypadku przekonania Sądu Najwyższego przez skarżącego, za pomocą juretrycznej argumentacji, że zachodzi publicznoprawna potrzeba rozstrzygnięcia sformułowanego w skardze zagadnienia prawnego przy jej merytorycznym rozpoznawaniu.

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, gdy w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

Odnosnie tej przesłanki przedsądu, jaką jest oczywista zasadność skargi kasacyjnej, należy w motywach wniosku zawrzeć wywód prawny wyjaśniający, w czym wyraża się owa oczywistość i przedstawić argumenty na poparcie tego twierdzenia (postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 26 kwietnia 2006 r., II CZ 28/06 LEX nr 198531, z dnia 10 sierpnia 2006 r., V CSK 204/06, LEX nr 421035,

z dnia 9 stycznia 2008 r., III PK 70/07, LEX nr 448289, z dnia 11 stycznia 2008 r., I UK 283/07, LEX nr 448205, z dnia 3 kwietnia 2008 r., II PK 352/07, LEX nr 465859 i z dnia 5 września 2008 r., I CZ 64/08). O ile dla uwzględnienia skargi wystarczy, że jej podstawa jest usprawiedliwiona, to dla przyjęcia skargi do rozpoznania niezbędne jest wykazanie kwalifikowanej postaci naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego, polegającej na jego oczywistości widocznej *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, bez potrzeby wchodzenia w szczegóły czy dokonywania pogłębionej analizy tekstu wchodzących w grę przepisów i doszukiwania się ich znaczenia (postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 16 września 2003 r., IV CZ 100/03, LEX nr 82274, z dnia 22 stycznia 2008 r., I UK 218/07, LEX nr 375616, z dnia 26 lutego 2008 r., II UK 317/07, LEX nr 453107, z dnia 9 maja 2008 r., II PK 11/08, LEX nr 490364, z dnia 21 maja 2008 r., I UK 11/08, LEX nr 491538 i z dnia 9 czerwca 2008 r., II UK 38/08, LEX nr 494134). W judykaturze podkreśla się, iż przesłanką przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania nie jest oczywiste naruszenie konkretnego przepisu prawa materialnego lub procesowego, lecz sytuacja, w której naruszenie to spowodowało wydanie oczywiście nieprawidłowego orzeczenia. Sam zarzut naruszenia (nawet oczywistego) określonego przepisu (przepisów) nie prowadzi wprost do oceny, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 7 stycznia 2003 r., I PK 227/02, OSNP 2004 nr 13, poz. 230, z dnia 11 stycznia 2008 r., I UK 285/07, LEX nr 442743, z dnia 11 kwietnia 2008 r., I UK 46/08, LEX nr 469185 i z dnia 9 czerwca 2008 r., II UK 37/08, LEX nr 494133).

Przenosząc powyższe na grunt przedmiotowej sprawy stwierdzić należy, że skarga kasacyjna w zakresie wniosku o przyjęcie jej do rozpoznania nie spełnia wymagań stawianych temu nadzwyczajnemu środkowi zaskarżenia.

W uzasadnieniu zaskarżonego orzeczenia Sąd Okręgowy stwierdził, że „co do zasady podziela ustalenia faktyczne Sądu Rejonowego w Rzeszowie i przyjmuje je za własne, jakkolwiek Sąd pierwszej instancji nie ustrzegł się pewnych uchybień w zakresie oceny materiału dowodowego i dokonanych ustaleń. W konsekwencji tych błędów Sąd Okręgowy nie podzielił stanowiska Sądu pierwszej instancji wyrażonego w zaskarżonym wyroku i argumentacji prawnej przytoczonej na jego

poparcie w uzasadnieniu orzeczenia”. Analiza uzasadnienia rozstrzygnięcia Sądu drugiej instancji prowadzi zatem do wniosku, że Sąd ten odmiennie ocenił materiał dowodowy i dokonał ustaleń faktycznych częściowo różniących się od ustaleń Sądu pierwszej instancji, by na tej podstawie uznać, iż rozwiązanie łączącej strony umowy o pracę za wypowiedzeniem dokonane zostało z naruszeniem przepisów. Nie budzi żadnych wątpliwości, że przyczyna wypowiedzenia powinna być prawdziwa i konkretna (por. m.in. uchwałę Sądu Najwyższego z dnia 27 czerwca 1985 r., III PZP 10/85, OSNC 1985 nr 11, poz. 164). Jak wynika z ustaleń poczynionych przez Sąd drugiej instancji - większość przyczyn mających, zdaniem pracodawcy, uzasadniać wypowiedzenie powodowi umowy o pracę, okazała się nieprawdziwa. W tym kontekście całkowitym nieporozumieniem jest sugerowanie przez skarżącą, iż „Sąd drugiej instancji wszedł w rolę pracodawcy”, czy też że „Sąd nie może odgórnie, bez uwzględnienia interesu pracodawcy (...) oceniać, iż przyczyny wypowiedzenia umowy o pracę są na tyle nieistotne, aby wypowiedzenie naruszało art. 45 § 1 k.p.”. Sąd Okręgowy uznał bowiem dokonane przez pozwaną wypowiedzenie umowy o pracę za sprzeczne z przepisami prawa nie z uwagi na nieistotność przyczyn owego wypowiedzenia, ale ze względu na ich nieprawdziwość.

Argumentacja skarżącej sprowadza się w istocie do polemiki z oceną dowodów dokonaną przez Sąd drugiej instancji, a podnoszone zarzuty zmierzają do podważenia tej oceny. Taki sposób motywowania oczywistej zasadności skargi kasacyjnej nie mógł odnieść zamierzonego skutku. W postępowaniu kasacyjnym wyłączona została bowiem możliwość kontrolowania przez Sąd Najwyższy prawidłowości zarówno ustaleń faktycznych, jak i oceny dowodów. Wskazuje na to wprost art. 398³ § 3 k.p.c. Pomimo niepodania w art. 398³ § 3 k.p.c. przepisów postępowania, które nie mogą stanowić podstawy skargi kasacyjnej, w judykaturze ugruntowane zostało zapatrywanie, że wyłączenie to dotyczy przepisów obejmujących reguły związane z ustalaniem stanu faktycznego i oceną dowodów. W art. 398¹³ § 2 k.p.c. wyrażono zaś zasadę, że Sąd Najwyższy związany jest ustaleniami faktycznymi stanowiącymi podstawę zaskarżonego orzeczenia.

Reasumując: wobec niewykazania istnienia powołanej w skardze kasacyjnej przesłanki przedsądu, z mocy art. 398⁹ § 2 k.p.c. należało orzec jak w sentencji.

